

पात्रीव m. n. gaṇa अर्घर्चादि zu P. 2, 4, 31. AK. 3, 6, 4, 35. eine Art Opfergeschirr nach den Erklärern.

पात्रीवङ्कुल (पात्रे, loc. von पात्र, + वङ्) adj. pl. nur bei der Schlüssel sich versammelnd, Schmarotzer gaṇa पात्रेसमितादि zu P. 2, 1, 48 und युक्तरात्रादि zu 6, 2, 81.

पात्रेसमित (पात्रे + समित, partic. von 3. इ mit सम्) dass. P. 2, 1, 48 (pl. Schol.). gaṇa युक्तरात्रादि zu 6, 2, 81. स पात्रेसमितो ऽन्यत्र भोजनान्मिलितो न यः TRIK. 3, 1, 28. निधाय हृदये पापं यः परं शंसति स्वयम् । स पात्रेसमितो ऽयं स्यात् falsch, hinterlistig ÇABDAM. im ÇKDR.

पात्रोपकरण n. nach ÇKDR. (= उपभूषण) und WILS. Schmucksachen untergeordneter Art, mit folgendem Beleg aus KĀLIKĀ-P. 68: दद्यादायसवर्गं तु भूषणं न कदा च न । घण्टाचामरकुम्भादि पात्रोपकरणादिकम् ॥ तद्रूपणात्तरे दद्याद्यस्मात्तद्रूपभूषणम् ॥ ÇKDR. पात्रोपकरणादिकं kann hier füglich aus Geschirren, Geräthen und Anderem bestehend bedeuten.

पात्र्य (von पात्र) adj. = पात्रिय P. 5, 1, 68.

पात्र्य = पथ gaṇa ज्वलादि zu P. 3, 1, 140. 1) m. a) Feuer. — b) die Sonne. — 2) n. a) Wasser MED. im ÇKDR. u. bei WILS. — Die gedr. Ausg. (th. 9) liest fehlerhaft पात्र्य; vgl. पीय und पाथस्. — b) N. eines Sāman Ind. St. 3, 222, b.

पाथस् n. 1) Stelle, Platz, Ort: परायतीनामन्वेति पाथः RV. 4, 113, 8. 162. 2. देवीर्देवानामपि यन्ति पाथः 7, 47, 3. यत्रा चक्रुरमृता ग्रातुमस्मै श्येनो न दीप्यन्वेति पाथः 63, 5. आ चष्ट आसां पाथो नदीनां वरुणः 34, 10, 2. 3, 9. 3, 8, 9. 31, 6. विर्जुर्गोपाः परमं पीति पाथः 53. 10. 1, 134, 5. वायुर्न पाथः परि पाति सद्यः 7, 3, 7. AV. 2, 34, 2. अयः प्रियं पाथो ऽपीतम् VS. 2, 17. यत्र वरुणस्य प्रिया धामानि यत्र वनस्पतैः प्रिया पाथीसि 21, 48. 13, 53. 29, 10. TS. 3, 3, 3, 1. समुद्रे वा निनयानि स्वं पाथो अथोयः ऋच. Ç. 1, 11. ÇĀṆKH. BR. 10, 6. प्रियं देवानामप्येतु पाथः TBR. 3, 1, 4, 5 in Z. f. d. K. d. M. 7, 267. यत्र स्रक्त्रपाथा अत्रो समेति RV. 7, 1, 4. Die Comm. fassen das Wort bald in der Bed. von स्थान, bald in einer der drei folgenden. Wohl verwandt mit 2. पथ. — 2) Speise NIR. 8, 17. UNĀDIS. 4, 204. — 3) Luft NIR. 6, 7. — 4) Wasser UNĀDIS. 4, 203. AK. 1, 2, 3, 4. H. 1069. HALĀJ. 3, 26. Spr. 769. RĀĠA-TAR. 3, 451. KATHĀS. 27, 122.

पाथिक m. patron. von पथिक gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112.

पाथिकार्य m. patron. von पथिकार gaṇa कुर्वदि zu P. 4, 1, 151.

पाथिक्य n. nom. abstr. von पथिक gaṇa पुरोहितादि zu P. 5, 1, 128.

पाथिस् UNĀDIS. 2, 115. m. Meer; Auge UĠĠVAL. n. = कीलाल (Wasser?) UNĀDIK. im ÇKDR. a blotch, a scab WILS.

पाथिय gaṇa धूमादि zu P. 4, 2, 127. 1) (von पथि) = पथि साधुः P. 4, 4, 104. n. Wegkost, Reisevorrath H. 493. HALĀJ. 2, 203. VIKR. 94. KATHĀS. 26, 6. 27, 185. PAÑĀT. 185, 19. KIR. 3, 37. ÇATR. 10, 114. अ° adj. MBH. 12, 12455. 14, 1385. RĀĠA-TAR. 3, 211. 3, 9. त्रैपदीवाक्य° adj. MBH. 3, 11104 = 11346. कुशलेतर° adj. BHĀG. P. 3, 30, 32. शीलैकपाथिया KATHĀS. 21, 116. विसकिशलयच्छेदपाथियवत् MEGH. 11. — 2) n. = पाथोन ĠJOTIS-TATTVA im ÇKDR.

पाथियक adj. von पाथिय gaṇa धूमादि zu P. 4, 2, 127.

पाथोज (पाथस् Wasser + ञ) n. Wasserrose RĀĠAN. im ÇKDR. RĀĠA-TAR. 4, 110. 386.

पाथोद (पाथस् + 1. द) m. Wolke TRIK. 4, 1, 81.

पाथोधर (पाथस् + धर) m. Wolke ÇKDR. (angeblich nach HALĀJ.) RĀĠA-TAR. 3, 202.

पाथोधि (पाथस् + धि) m. Meer TRIK. 4, 2, 8. RĀĠA-TAR. 3, 68. 4, 219. ÇATR. 1, 294. SĀH. D. 26, 11.

पाथोन (aus παρθένος) das Zeichen der Jungfrau VARĀH. BRH. 22, 1, 1, 8. — Vgl. पाथेय.

पाथोनिधि (पाथस् Wasser + नि) m. Meer ÇABDAR. im ÇKDR. UĠĠVAL. zu UNĀDIS. 4, 203.

पाथोभाज् (पाथस् + भाज्) adj. den Raum —, Platz innehabend ÇĀṆKH. BR. 10, 6. — Vgl. u. धामभाज्.

पाथ्य m. patron. des Dadhika KĀTH. ANUKR. 16, 4 (Ind. St. 3, 460).

पाथ्यं ved. adj. von पाथस् (= पाथसि भवः) P. 4, 4, 111. वृषा RV. 6, 16, 15. patron. nach SĀJ., anders MAHIDH. zu VS. 11, 34.

पाद् s. 2. पद्.

पैद (ein aus den starken Casus von 2. पद् hervorgegangener Stamm) m. P. 3, 3, 16. gaṇa वृपादि zu 6, 1, 203. VOP. 26, 170. 1) Fuss (bei Menschen und Thieren) NIR. 2, 7. AK. 2, 6, 2, 22. 3, 4, 16, 92. H. 616. an. 2, 230. MED. d. 9. fg. HALĀJ. 2, 356. अथौ अथ्य पादाः RV. 1, 163, 9. 4, 38, 3. AV. 9, 8, 21. 10, 7, 39. 11, 3, 46. 19, 60, 2. प्रतालितपादः ऋच. GRHJ. 1, 24. KĀTJ. ÇR. 6, 6, 3. 15, 3, 24. पाणिपादेषु SUÇR. 1, 16, 1. हस्तपादम् M. 2, 90. पादयोश्चावनेशनम् 209. भार्द्र° 4, 76. प्रौढ° 112. पाणिपादचपल 177. ष्केदन 8, 280. अकृत्वा पादयोः शौचम् N. 7, 3. °धावन 13, 42. °प्रसारण SUÇR. 2, 145, 1. पैद रूढयो नगरादागताः zu Fusse R. 4, 24, 36. MEGH. 33. 58. 76. चलत्येकेन पादेन तिष्ठत्येकेन बुद्धिमान् Spr. 903. एकपादप्रतिष्ठित R. 1, 63, 23. न नितपादत्रञ्च प्राज्ञस्तिष्ठेत् MĀRK. P. 34, 45. पितुः पादयोः पतति ÇĀK. 36, 18. 107, 14. HIT. I, 76. पतितो ऽस्मि पादे KAURAP. 36. तयोर्गर्कतुः पादान् RAḠH. 1, 57. भीमेनापि धृता मूर्ध्नि यत्पादाः (pl. st. des du.) Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 23, Çl. 4. कृतपादा (adj. f.) शिरःस्थाने R. GOHR. 1, 1, 7. 15. 16. आरण्यदर्भपादितपादा KATHĀS. 13, 43. SOM. NAL. 73. गजोष्ठखरपादा R. 5, 17, 29. पृथुपादा 30. पादान्स्तब्धीकृत्य तिष्ठ (मृग) HIT. 23, 8. VID. 21. ÇĀK. 32. Will man seine besondere Hochachtung vor einer Person zu erkennen geben, so nennt man sie nicht einfach bei ihrem Namen, sondern sagt die Füße (pl.) dessen und dessen, GANARATNAM. zu P. 2, 1, 66 (पादः sg.). H. 336. HALĀJ. 1, 155. रामपादप्रसादक R. 4, 1, 35. आकर्णयन्तु देवपादाः PAÑĀT. 19, 10. 70, 2. 4. ed. ORN. 61, 11. स्वामिपादानाम् PAÑĀT. 70, 6. मम तातपादानाम् SĀH. D. 18, 18. श्रीमन्नारायणपौदरुक्तम् 23, 16. कृतिरियं सिद्धाचार्याश्रयोषपादानाम् VAĞRASŪKĪ 227. श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य Unterschr. in BRH. ĀR. UP. S. 329. एवमाराध्यपादा आज्ञापयति PRAB. 22, 9. — 2) Fuss von leblosen Gegenständen (Bettstellen u. s. w.), Pfeiler, Säule: भगिस्ततत्र चतुरः पादान् AV. 14, 1, 60. AIT. BR. 8, 5. 12. ÇAT. BR. 12, 8, 3, 6. KĀTJ. ÇR. 13, 3, 2. 13, 4, 48. Z. d. d. m. G. 9, 665 (= पादस्तम्भ). मणिविद्रुमपादानो पर्यङ्काणाम् MBH. 13, 2873. खट्वायाः VARĀH. LAGHŪ. 4, 8. शय्यासु BRH. 5, 21. स्रक्त्रपादं प्रासादम् MBH. 5, 4862. — 3) Fuss als Maass, = 12 Aṅguli: °मात्र adj. f. ई ÇAT. BR. 6, 5, 3, 2. 7, 2, 4, 7. 8, 7, 3, 17. KĀTJ. ÇR. 16, 7, 31. 17, 1, 10. 4, 12. ऋच. ÇR. 6, 10. पादमेके न गच्छति MĀRK. P. 20, 88. — 4) der Fuss eines Baumes, Wurzel TRIK. 3, 3, 207. fg. H. an. MED. HALĀJ. 2, 28. VARĀH. BRH. S. 8, 35. Vgl. 1. पादप. — 5) der Fuss eines Ge-